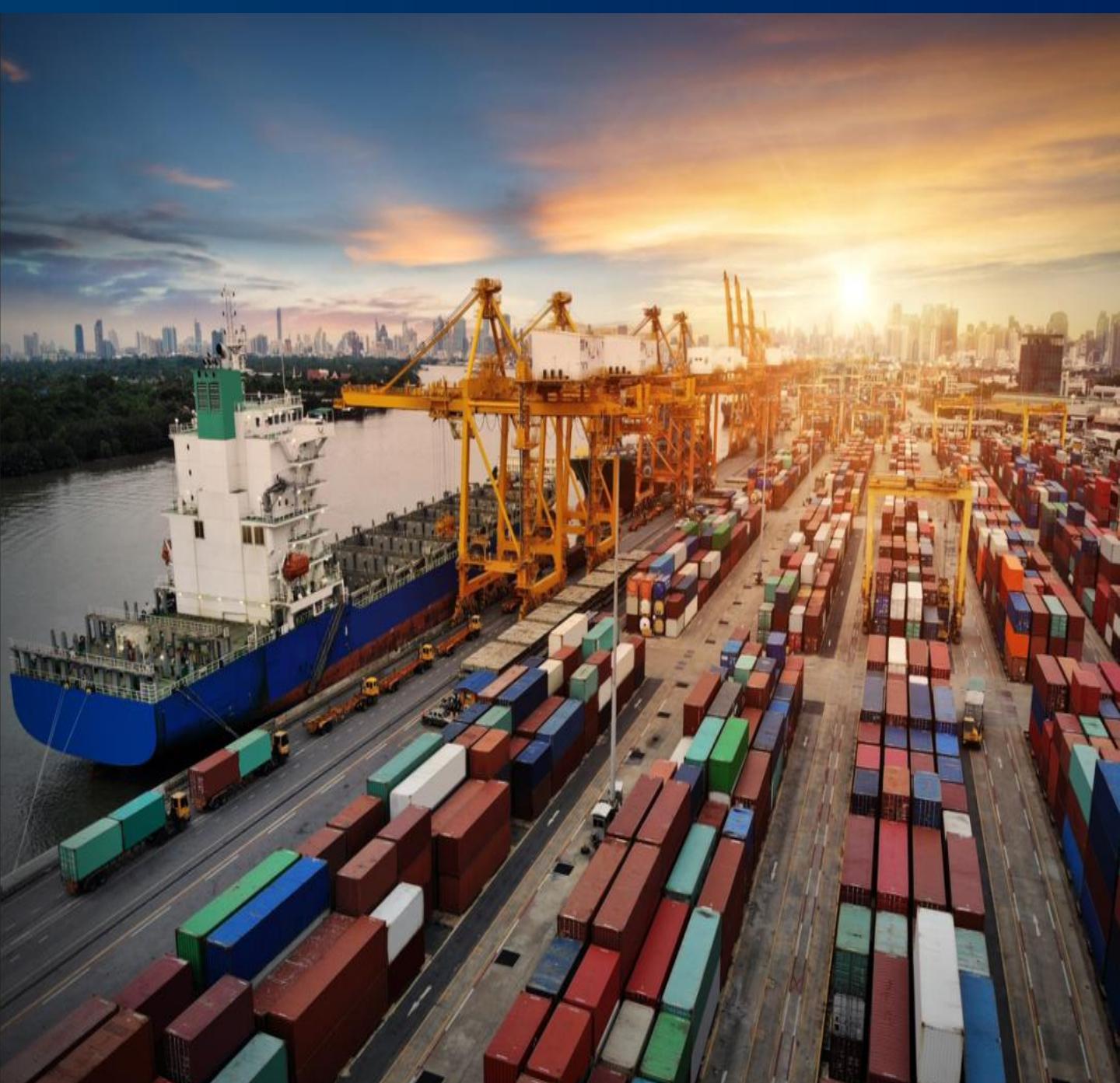

ANDIJON VILOYATI STATISTIKA BOSHQARMASI

ANDIJON VILOYATIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI

2024- yil yanvar - iyul oylari
uchun dastlabki ma'lumot

*Tashqi iqtisodiy faoliyat va
savdo statistikasi bo'limi:
74 228-30-37*

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, 2024- yil yanvar-iyul oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matndaTSA) 2 365,7 mln. AQSh dollariga yetdi va 2023- yilning yanvar-iyul oylariga nisbatan 410,4 mln. AQSh dollariga yoki 14,8% ga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Tashqi savdo aylanmasi

2024- y.: 2 365,7 - 14,8 %

(2023- y.: 2 776,1)

Saldo

2024- y.: -1 056,2 (2023- y.: -1 139,2)

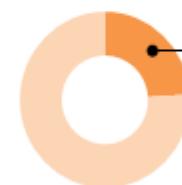

Eksport

2024- y.: 614,3 - 9,1 %

(2023- y.: 675,8)

TSAdagi ulushi, % da

24,0

Import

2024- y.: 1 751,4 - 16,6 %

(2023- y.: 2 100,3)

76,0

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarning tashqi savdo statistikasi O'zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O'zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo'shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiy hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi 614,3 mln. AQSh dollariga (9,1 % ga kamaydi) va import hajmi 1 751,4 mln. AQSh dollariga (16,6 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida – 1 137,0 mln. AQSh dollari qiymatida manfiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

ANDIJON VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'LGAN DAVLATLAR (2024-yil yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

XXR	Koreya Respublikasi	Rossiya Federatsiyasi	Qozog'iston	Meksika
TSA – 678,6	TSA – 578,5	TSA – 291,8	TSA – 213,7	TSA – 88,8
Eksport: 64,6 Import: 614,0	Eksport: 0,2 Import: 578,3	Eksport: 151,9 Import: 139,9	Eksport: 206,4 Import: 7,3	Eksport: - Import: 88,8
28,7%	24,5 %	12,3%	9,0%	3,8%
Braziliya	AQSH	Qirg'iz Respublikasi	Afg'oniston	Turkiva
TSA – 79,6	TSA – 73,1	TSA – 75,4	TSA – 59,6	TSA – 37,1
Eksport: 0,3 Import: 79,3	Eksport: 0,9 Import: 72,2	Eksport: 56,4 Import: 19,0	Eksport: 59,5 Import: 0,1	Eksport: 11,7 Import: 25,4
3,4%	3,1%	3,2%	2,5 %	1,6 %

Andijon viloyati jahoning 67 mamlakati bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi XXRda (28,7 %), Koreya Respublikasida (24,5 %), Rossiya Federatsiyasida (12,3 %), Qozog'istonda (9,0 %), Meksikada (3,8 %) va Braziliyada (3,4 %) qayd etilgan.

ANDIJON VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

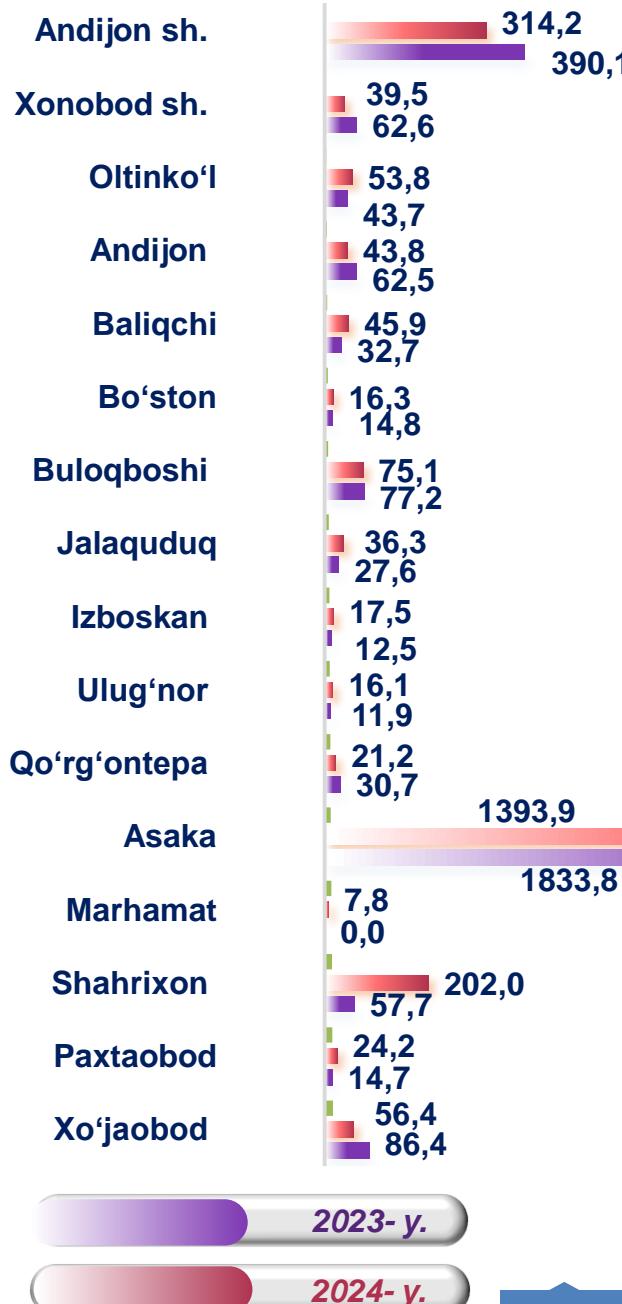
(yanvar-iyul, mln. AQSh dollar)

Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
XXR	394,7	704,0	678,7
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	50,3 344,4	41,0 663,0
Koreya Respublikasi	976,2	815,0	578,5
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,6 975,8	0,2 814,8
Rossiya Federatsiyasi	213,4	172,2	291,8
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	80,4 133,0	114,2 58,0
Qozog'iston	247,0	296,8	213,7
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	242,3 4,7	291,5 5,3
Meksika	4,1	103,3	88,0
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	- 4,1	- 103,3
Braziliya	18,3	134,8	79,6
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,1 18,2	0,1 134,7
AQSh	41,7	86,4	73,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,1 41,6	0,9 86,2
Qirg'iz Respublikasi	236,0	152,4	75,4
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	217,4 18,6	131,1 21,3
Afg'oniston	10,5	0,3	59,6
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	10,5 -	0,3 0,003
Turkiya	64,6	71,8	37,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	27,8 36,8	28,2 43,6

Davlatlar	2022- y.	2023- y.	2024- y.
Belarus Respublikasi	4,1	20,7	25,4
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	1,4 2,7	23,8 4,3 1,6
Slovakiya	6,7	16,7	22,4
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 6,7	- 16,7 22,4
Ozarbayjon	8,6	12,9	17,2
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	8,3 0,3	17,1 0,0 0,1
Hindiston	27,6	36,6	18,2
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,4 27,2	1,0 36,6 17,2
Pokiston	1,5	1,5	14,6
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	1,5 0,0	9,2 1,3 5,4
Polsha	6,1	8,9	10,8
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,8 5,3	0,8 8,5 10,0
Chexiya	11,7	10,5	12,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,1 11,6	- 10,5 12,1
Vietnam	0,1	6,4	8,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	- 0,1	- 6,4 8,1
Germaniya	23,9	27,8	8,1
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,6 23,3	0,2 27,1 7,9
Tayland	5,7	7,2	6,5
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	- 5,7	- 7,2 6,5

ANDIJON VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI (2024- yil yanvar-iyul)*

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollarari

58,9%

Asaka – 1 393,9

13,3 %

Andijan sh. – 314,2

8,5 %

Shahrixon – 201,9

Eng quy'i hajm,
mln. AQSH dollarari

0,3 %

Marhamat – 7,8

0,7 %

Ulug'nor – 16,0

0,7 %

Bo'ston – 16,3

2023- y.

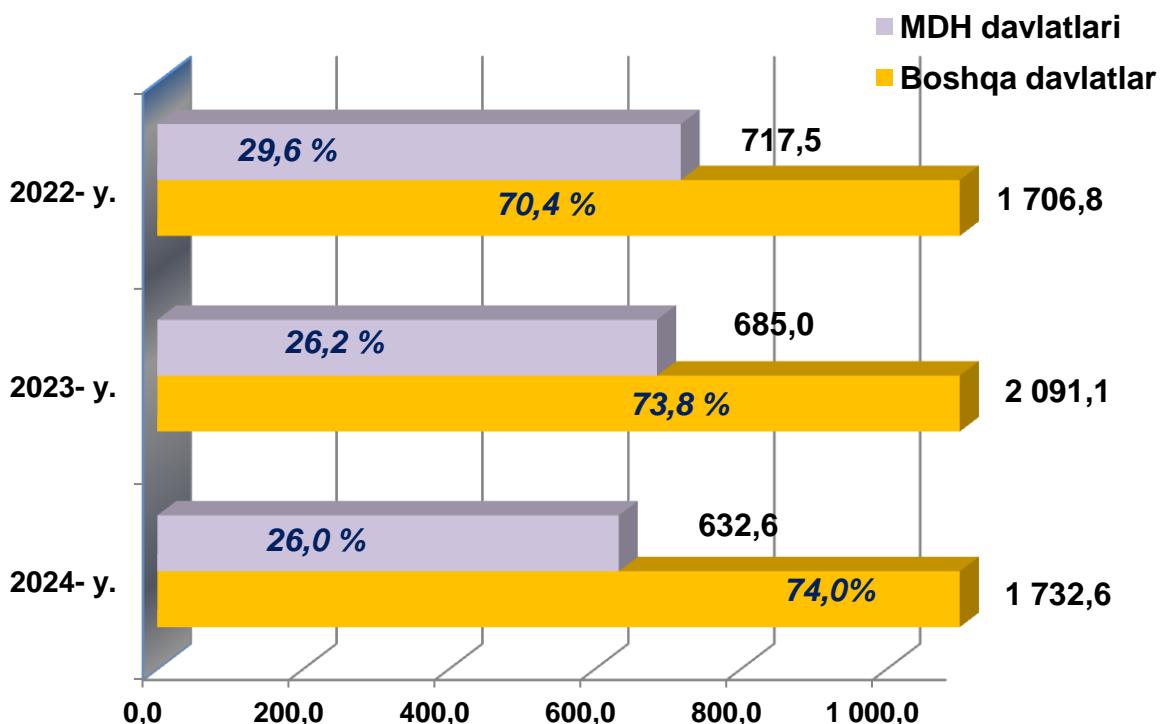
2024- y.

Viloyatda tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani 58,9 % ulush bilan 1 393,9 mln. AQSh dollarini, eng quy'i ulushni esa Marhamat tumani 0,3 % ulush bilan 7,8 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

ANDIJON VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLLAKATLARI VA BOSHQA XORIJUY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollarri, ulushi, % da)

2024- yil yanvar-iyul oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 26,0 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2023- yilning mos davriga nisbatan 0,2 % ga kamaydi.

Andijon viloyatining boshqa xorijiy davlatlar bilan TSAsi 2024- yilning yanvar-iyul oylarida 2023- yilning mos davriga nisbatan 0,2 % ga ko‘paydi va jami TSAdagi ulushi 74,0 % ni tashkil etdi.

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2024- yil yanvar-iyul holatiga ko'ra, 632,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan eksport 462,4 mln. AQSh dollariga yetgan bo'lsa, import 170,1 mln. AQSh dollari qiymatida qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING MDH DAVLATLARI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI (2024- yil yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Rossiya Federatsiyasi

TSA – 291,8
Eksport – 151,9
Import – 139,9

Qozog'iston

TSA – 213,7
Eksport – 206,4
Import – 7,3

Qirg'iz Respublikasi

TSA – 75,3
Eksport – 56,4
Import – 18,9

Ozarbayjon

TSA – 17,2
Eksport – 17,1
Import – 0,1

Belarus Respublikasi

TSA – 25,3
Eksport – 23,7
Import – 1,6

Tojikiston

TSA – 3,6
Eksport – 3,0
Import – 0,6

Moldova Respublikasi

TSA – 1,3
Eksport – 1,2
Import – 0,1

Ukraina

TSA – 3,5
Eksport – 2,7
Import – 0,8

Turkmaniston

TSA – 0,7
Eksport – 0,1
Import – 0,6

Armaniston

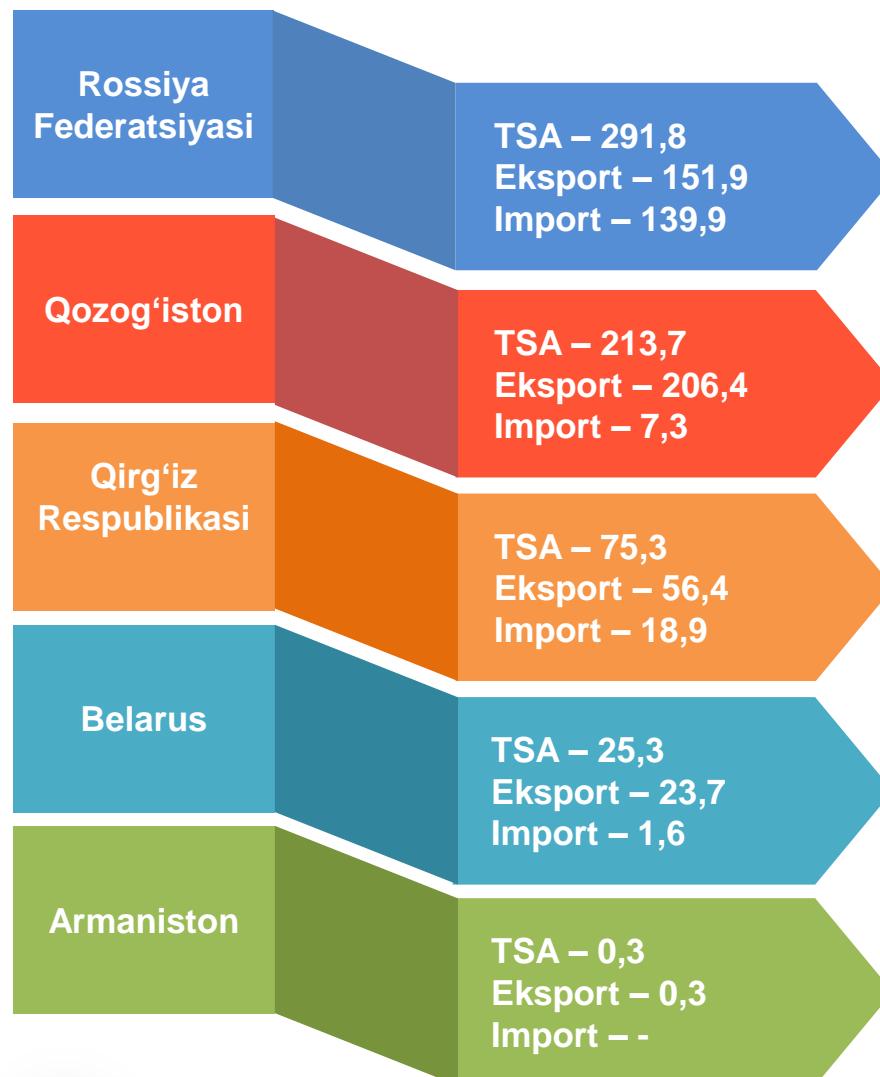
TSA – 0,3
Eksport – 0,3
Import – --

Andijon viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasining eng yuqori ulushi, Rossiya Federatsiyasi (42,6 %), Qozog'iston (31,2%) hamda Qirg'iz Respublikasi (11,0%) bilan qayd etildi.

ANDIJON VILOYATINING YEOIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-iyul, mln. AQSh dollar, ulushi, % da)

Jami tashqi savdo
aylanmasidagi ulushi

21,9 %

Jami eksportdagи ulushi

64,9 %

Jami importdagи ulushi

8,0 %

Andijon viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi 606,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport hajmi 438,8 mln. AQSh dollar, import hajmi esa 167,7 mln. AQSh dollariga yetdi.

Shuni ta'kidlash lozimki, YEOIning a'zo davlatlari (Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Qirg'iz Respublikasi, Belarus va Armaniston) o'rtaida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

ANDIJON VILOYATI EKSPORTI

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyordi davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyordi soni 361 taga yetdi va ular tomonidan 614,3 mln. AQSh dollari qiymatidagi (2023-yilning mos davriga nisbatan 9,1 % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2024- yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

Andijon viloyatida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinnlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinnlarda – XSST) ishlatalidi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'tasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

ANDIJON VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI (yanvar-iyul, yillar kesimida)

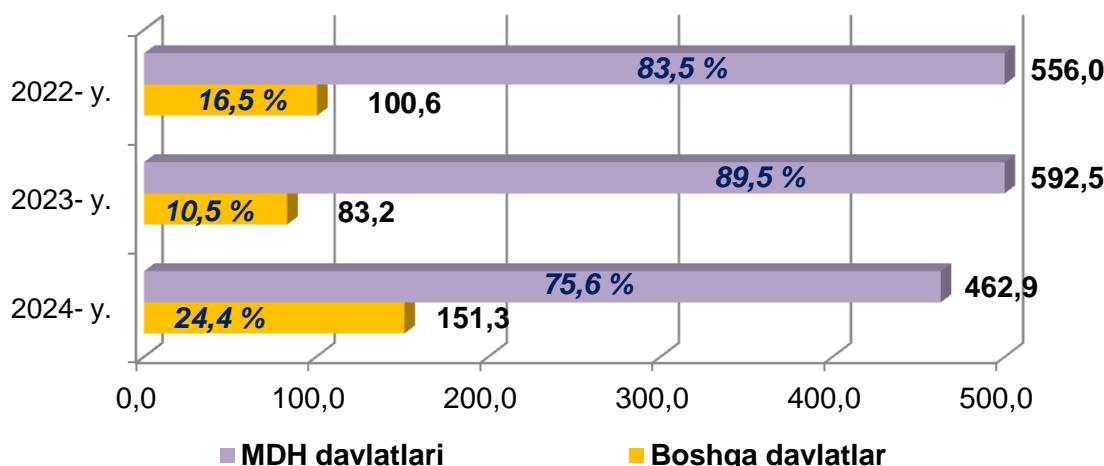
XSST tarkibi	mln. AQSh dollarri		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiylajmga nisbatan, % da	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
	Jami eksport	678,8	515,1	103,0	90,9	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	23,7	34,0	99,1	142,8	1,1	5,8
Ichimliklar va tamaki	4,0	1,9	1075,9	48,3	0,5	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	2,4	1,4	104,4	58,3	2,2	0,4
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,6	53,3	5,8	9098,2	0,2	35,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,0	0,08	30,7	44004,2	0,0	0,0
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	11,4	4,6	186,1	40,6	12,0	0,0
Sanoat tovarlari	154,0	156,5	85,8	101,7	76,6	53,3
Mashinalar va transport asbob-uskulalari	289,7	193,4	117,2	66,8	0,6	0,8
Turli xil tayyor buyumlar	183,3	163,0	101,1	88,9	6,1	2,5
Xizmatlar	6,5	6,1	118,5	93,6	0,5	2,2

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 100,0 % ni tashkil etib, ular sanoat tavarlari (53,3 %), turli xil tayyor buyumlar (2,5 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (5,8 %), mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar (35,0 %), xizmatlar (2,2%) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Andijon tashqi savdo statistikasida sherik mamlakatlarga quyidagilar kiradi: olib kirishda - tovarlar kelib chiqgan mamlakat, agar kelib chiqgan mamlakat noaniq bo'lsa, jo'natib yuborgan mamlakat. Olib chiqishda - tovarlar yuboriladigan mamlakat hisoblanadi.

2024- yilning yanvar-iyul oylarida MDH mamlakatlariiga 462,9 mln. AQSh dollari qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportdagi ulushi 75,6 % ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

2024- yil yanvar-iyul oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Qozog'iston, Rossiya Federatsiyasi, Afg'oniston, XXR, Qirg'iz Respublikasi, Belarus va Ozarbayjon kabi davlatlar bo'lgan. Ularning umumiy eksportdagi ulushi 94,4 % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2024- yil yanvar-iyul, % da)

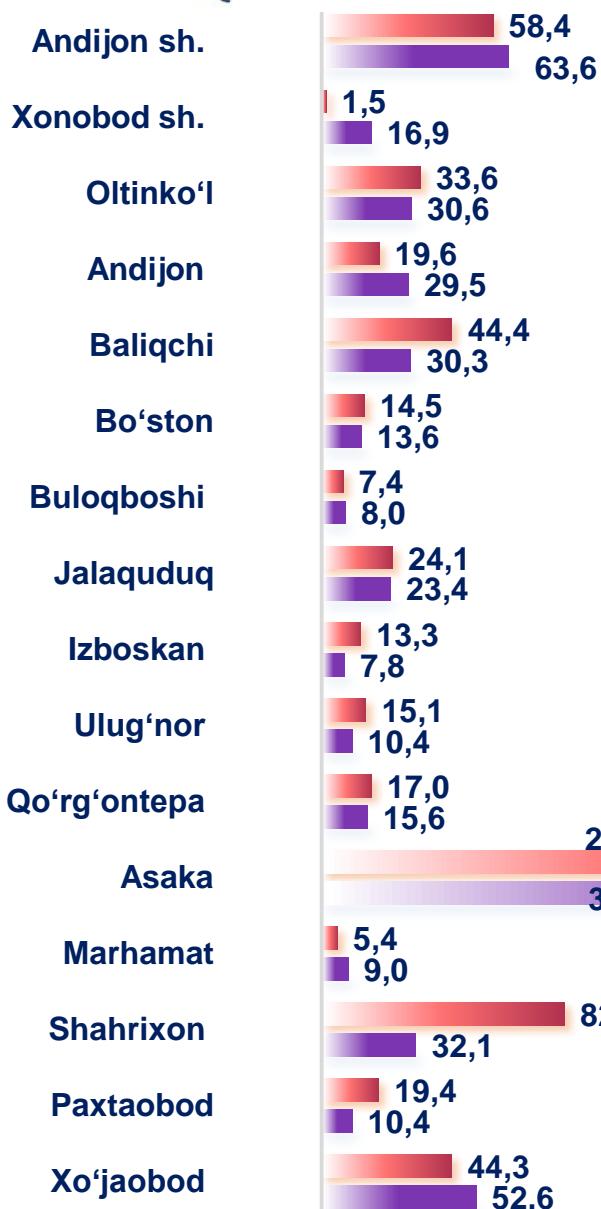

ANDIJON VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-iyul, yillar kesimida)

Davlatlar	Mln. AQSh dollarri		O'sish sur'ati, % da		Egallab turgan o'rni	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Qozog'iston	291,5	206,4	131,2	70,8	1	1
Rossiya Federatsiyasi	114,2	127,4	153,2	111,5	3	2
Xitoy	40,9	53,3	70,2	130,3	4	3
Afg'oniston	0,3	51,1	3,1	170 m,	20	4
Qirg'iziston	131,1	45,5	59,9	34,7	2	5
Belarus	16,4	20,1	10,8 b.	122,5	7	6
Ozarbayjon	12,9	15,6	192,3	120,9	8	7
Turkiya	28,2	10,5	65,2	37,2	5	8
Pokiston	0,2	6	12,9	30 m,	25	9
Tojikiston	18,1	2,4	10,9 b.	13,2	6	10
Ukraina	3,1	2,2	169,1	70,9	12	11
Moldova Respublikasi	0,8	1,2	38,6	150	14	12
AQSh	0,2	0,9	191,3	4,5 m,	23	13
Xindiston	0,0005	0,8	0,1	1600 m,	38	14
Polsha	0,4	0,3	56,1	75	19	15
Latviya	0,6	0,3	117,9	50	18	16
Braziliya	0,1	0,2	128,5	200	25	17
Gruziya	0,01	0,2	198,6	20 m,	31	18
Koreya Respublikasi	0,2	0,2	2	100	20	19
BAA	0,03	0,2	20,2	6,6 m,	29	20

ANDIJON VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI (2024- yil yanvar-iyul)*

2023- y.

2024- y.

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollarari

34,4%

Asaka – 211,5

13,5 %

Shahrixon – 82,7

9,5 %

Andijan sh. – 58,4

Eng quyi hajm,
mln. AQSH dollarari

0,32%

Xonobod – 1,5

1,2 %

Buloqboshi – 7,4

0,8 %

Marhamat – 5,4

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Asaka tumani 34,4% bilan 211,5 mln. AQSh dollarini, eng quyi ulushni esa Xonobod sh. 0,3 % bilan 1,5 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'yicha taqsimlanmagan.